

Рећи ће Хартман: „Несто међутим у свако доба наступа са захтјевом на битак и призива собом на питање о битку”.

Два мислиоца су вратила актуелно питање о битку модерној филозофији, вец поменути Хартман и егзистенцијалиста Хајдегер.

Хартман, иако, ученик Хусерла и феноменолоске филозофије, уочио је да је кључно за филозофију да се бави битком, и да је то још једини пут у филозофији гдје се могу остварити вриједни резултати.

То поновно обраћање битку наговјештај је нове онтологије, али ће Хартман и даље остати под утицајем феноменолоске филозофије. Његово бављење онтологијом оставило је иза себе знатан дио онтолошких истраживаца и резултата, али не само то, он се бавио и другим областима филозофске проблематике и према томе изградио је филозофски систем.

Појам систем овде значи свеукупност захвата филозофке проблематике, и лични поглед и став у питању датости свијета, основних принципа свијета и сазњања.

Проблем битка код Хартмана

Овај рад садржи анализу и синтезу два Хартманова дјела: „Прилог заснивању онтологије“ и „Нови путеви онтологије“.

Сам наслов добро је постављен: проблем битка. Проблем, та кључна ријеч Хартмановог филозофирања. Она је дакле, форма филозофије у којој се ова преображава када више није ношена нескривеношћу истине.

Хартман не тежи томе да донесе коначно разоткривање битка, него језгро његове филозофије је у проблемима и апоријама (недоумицама) које дуго владају филозофијом, нарочито у метафизици и њеним системима. Ти проблеми леже у самој нарави ствари и не зависе о произвољности истраживачког субјекта. Проблеми за Хартмана јесу оно трајно у филозофији. Системи су након много вјекова пали, апоретика која је у њима садржана је још у њима зива, јер за нас проблеми су преграђе, не преграде које смо ми сами поставили, него коју ствар поставља пред нас и тиме штити себе и своје бивствујуће од наше неспремности и неприпремљености да прођемо у њу.

Тако „нова онтологија“ има да започне код онога што је за нас најближе код феномена којима је човјек свакодневно окружен.

Он тиме враћа феномене на дјело, као предуслов за почетно исправно бављење стварима. Тек кад феномени и апоретика обаве свој посао, онда може да наступи теорија. Али теорија неће значити никакав наук и систем, него базирајуци се на феноменима и израставши кроз њихове наравне апорије, значиће један увид вишег реда, чиме се самом пољу теорије враћа његов изворни смисао (тхеорија) - као зрење. Тако Хартман наглашава битност проблема и своја истраживање почиње од метафизицких проблема. Чак и позитивне науке које израстају на самим феноменима, имају метафизичке проблеме. Нпр. вазење аксиома у математици је метафизицки проблем. Питање простора, времена, материје, кретања, физикалних закона, метафизицки проблеми су физике. И формална и осамостаљена дисциплина као сто је логика има своје метафизичке проблеме. На подручју науке о човјеку, о духу, о историји, исто тако ничу нови проблеми. Све ово је у ствари онтологијски посао. Најдопадљивије и од највећег досега је откриће оног спознајног на тлу спознајне теорије. Новокантовски је критицизам био увјерен да критика спознаје може надомјестити метафизику, али Хартман овдје прави обрат. Спознаја по Хартману није свјест иманентни акт. У спознаји акт трансцендира свијет, а спознаја се не састоји у „имању“ свјесних садржаја, већ у „захватању“ нечег по себи бивствујућег што постоји и прије и независно од спознаје.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com